

ПВНЗ УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА

Кафедра цивільного права і процесу

Робоча програма навчальної дисципліни

МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО

ОБОВ'ЯЗКОВА ДИСЦИПЛІНА

галузь знань 08 «Право»

спеціальність 081 «Право»

спеціалізація – цивільно-правова

юридичний факультет

Розробник:

Піцик Х. З. доцент кафедри цивільного права і процесу юридичного факультету,
кандидат юридичних наук

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри цивільного права і процесу
юридичного факультету університету 30 серпня 2018 року (протокол №1).

Завідувач кафедри
доктор юридичних наук

Короед С. О.

30 серпня 2018 р.

ВСТУП

Метою навчальної дисципліни «Міжнародне приватне право» є формування науково обґрунтованих знань про сучасний стан міжнародного приватного права, основних тенденцій його розвитку в Україні та у світі в цілому, про сутність матеріально-правових і колізійних норм, їх місця у правових джерелах, особливостях дії та значення для врегулювання правовідносин; поглиблене вивчення основних цивільно-правових інститутів, які регулюють правовідносини з «іноземним елементом», зокрема шлюбно-сімейні, трудові, спадкові, зобов'язальні, а також питання власності і міжнародного цивільного процесу.

Для досягнення мети поставлені такі основні **завдання**: забезпечення ознайомлення з новітніми науковими та практичними досягненнями держав у сфері імплементації міжнародних угод, які визначають засади міжнародного приватного права; вироблення навичок та вмінь комплексного аналізу та тлумачення правових норм; знання правничої термінології та здатність до використання цього правового інструментарію на практиці.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- принципів і положень щодо місця та ролі міжнародного права у загальній структурі міжнародного права та в окремих національних правопорядках;
- поняття, предмет, систему та джерела даної галузі права;
- методи регулювання правовідносин у міжнародному приватному праві;
- найбільш важливі підгалузі, інститути та норми міжнародного приватного права;
- теоретичні засади та складнощі практичного застосування інститутів міжнародного приватного права, які розглядаються в даному курсі;
- тенденції подальшого розвитку цих інститутів у світлі теорії міжнародного приватного права та відомої в Україні світової практики їх застосування;
- орієнтовні перспективи шляхів можливого удосконалення відповідних норм

національного законодавства.

уміти:

- піддавати аналізу тексти міжнародних договорів з питань, пов'язаних з міжнародним приватним правом;
- встановлювати колізійні принципи та норми, що підлягають застосуванню, вірно користуватися ними;
- пов'язувати існуючі національні засоби вирішення колізійних питань з загальними вимогами міжнародного приватного права;
- знаходити відповіді (та документи) з питань регламентації порядку та процедур розгляду спорів, які виникають або можуть виникнути у правовідносинах з іноземним елементом;
- знаходити місце конкретних приватних норм у загальній системі міжнародного приватного права;
- пов'язувати їх аналіз з тенденціями розвитку відповідних підгалузей міжнародного приватного права;
- передбачати можливі наслідки застосування національного законодавства у його існуючому вигляді;
- аргументувати свої пропозиції щодо можливого удосконалення правового регулювання відповідних відносин у нашому національному законодавстві.

Пререквізити: вивчення даної дисципліни студент розпочинає, прослухавши такі навчальні дисципліни як теорія держави і права, цивільне право.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Освітньо-професійна програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ECTS – 5	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Обов’язкова (базова)	
Кількість модулів – 2		Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 150		4-й	4-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи – 7		Лекції	
		24 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		12 год.	2 год.
		Самостійна робота	
		84 год.	112 год.
		Вид контролю: екзамен	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для денної форми навчання – 1/2,5

для заочної форми навчання – 1/8.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Поточне оцінювання студентів на семінарських заняттях здійснюється за чотирьох бальною шкалою, де «2» - незадовільно; «3» - задовільно; «4» - добре; «5» - відмінно.

Підсумковий контроль у вигляді екзамену проводиться у тестовій формі і оцінюється відповідно до шкали оцінювання знань студентів за ЄКТС

Шкала в балах	Національна шкала	Шкала ЄКТС
90-100 балів	5 «відмінно»	A
80-89 балів	4 «дуже добре»	B
65-79 балів	4 «добре»	C
55-64 бали	3 «задовільно»	D
50-54 бали	3 «достатньо»	E
35-49 балів	2 «незадовільно»	FX
1-34 бали	2 «неприйнятно»	F

МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачене застосування як активних, так і інтерактивних навчальних технологій, серед яких: лекції проблемного характеру, міні-лекції, робота в малих групах, семінари-дискусії, мозкові атаки, кейс-метод, презентації, метод проектної роботи.

Діагностика (моніторинг і перевірка) результатів навчання здійснюється шляхом виконання студентами:

1) тестових завдань:

Тест №1 (https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSemePD8TUAwr2JEvI28b5_PYv-0FqNmVFZXhmxvs3kqFuhYHw/viewform);

Тест №2 (https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSeDjCCdhmmkPDfi-pmwLGkqzowZgDCM4rzqDi_kA5SEBbRh8A/viewform);

Тест №3 (<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSf9UwtEvmxzqLjJq6Y0giWeF6DOdezme1s31jE1xEsDC1olsA/viewform>);

Тест №4 (https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSd_euwDSBforNtNBW0FsQiiLpIO1oo-bVTm_l5xqgdRENzKrA/viewform);

2) написанням есе;

3) презентацій і виступів на наукових заходах;

4) підсумкового екзамену у тестовій формі.

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I.

Поняття міжнародного приватного права, його джерела та методи правового регулювання

Тема 1. Предмет та система міжнародного приватного права.

Поняття, предмет і система міжнародного приватного права. Розвиток науки міжнародного приватного права.

Тема 2. Джерела міжнародного приватного права.

Поняття джерела міжнародного приватного права та їх види у різних правових системах. Внутрішнє законодавство як джерело міжнародного приватного права. Види законів та нормативно-правових актів, які є джерелами міжнародного приватного права. Норми міжнародних угод як основне джерело міжнародного приватного права. Поняття звичаю. Міжнародний звичай. Судова та арбітражна практика. Зближення національного законодавства різних держав.

Тема 3. Порівняльний метод у міжнародному приватному праві.

Порівняльний метод і міжнародне приватне право. Історія розвитку порівняльного методу. Об'єкти порівняння у міжнародному приватному праві. Правові системи як об'єкти дослідження у міжнародному приватному праві. Мета порівняльного методу. Юридично-технічні методи регулювання відносин у міжнародному приватному праві.

Тема 4. Колізійний метод у міжнародному приватному праві.

Колізійний метод регулювання. Колізійні норми: загальна характеристика, структура, види. Місце колізійних норм у джерелах права. Матеріально-правовий метод і матеріально-правові норми.

Тема 5. Основні питання, пов'язані з дією, тлумаченням та кваліфікацією норм права.

Тлумачення, кваліфікація та «конфлікт кваліфікацій» у міжнародному приватному праві. Основні способи вирішення питання кваліфікації. Суть кваліфікації за принципом «закону суду» . Застосування принципу «автономної кваліфікації».

Зворотне відсилання та відсилання до закону третьої держави (трансмисія). Обхід закону в міжнародному приватному праві. Вирішення питання обходу закону у законодавстві України.

Тема 6. Правовий статус фізичних осіб у міжнародному приватному праві.

Правові засади регулювання статусу фізичних осіб у міжнародному приватному праві. Правові режими, що надаються іноземцям для реалізації їхніх прав та обов'язків. Права дієздатність іноземців. Законодавство України про поняття «іноземець» та зміну правового статусу іноземців. Правовий статус іноземців в Україні, їхні право та дієздатність.

Тема 7. Особливості правового статусу біпатридів.

Основні питання правового статусу громадян України за кордоном. Взаємність щодо фізичних осіб у міжнародному приватному праві. Особливості правового статусу біпатридів

Тема 8. Юридичні особи у міжнародному приватному праві.

Поняття «юридична особа». Особистий статут і «національність» юридичної особи. Загальна характеристика правового статусу іноземних суб'єктів господарської діяльності в Україні. Види діяльності іноземних суб'єктів господарювання. Представництва іноземних суб'єктів господарської діяльності. Правовий статус суб'єктів господарювання України за кордоном. Транснаціональні корпорації та міжнародні юридичні особи. Ознаки притаманні ТНК. Нормативно-правові акти, що регулюють діяльність ТНК..

Тема 9. Держава як суб'єкт міжнародного права.

Держава у цивільних правовідносинах з «іноземним елементом». Правовий статус держави у міжнародних організаціях. Органи та особи, що діють від імені України як суб'єкта міжнародного приватного права. Імунітет держави у міжнародному приватному праві. Види імунітету, що відомі у практиці держав. Застосування на практиці принципу імунітету. Юрисдикційний імунітет України.

Тема 10. Право власності у міжнародному приватному праві.

Нормативно-правові акти, які регулюють питання власності у міжнародному приватному праві. Загальні питання права власності у відносинах з «іноземним елементом» за законодавством України. Правовий статус об'єктів, що є спільними для кількох держав. Колізійні питання права власності у міжнародному приватному праві. Колізійні питання права власності за законодавством України. Правове регулювання режиму майна іноземних держав та юридичних осіб, СП і міжнародних організацій, що знаходиться на території України. Об'єкти в Україні, що не можуть бути у власності іноземних суб'єктів права.

Змістовий модуль II.

Основні тенденції сімейного права, правове регулювання трудових відносин, міжнародний цивільний процес.

Тема 11. Зовнішньоекономічні договори.

Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16 квітня 1991р. Види діяльності, якими можуть займатися в Україні та за її межами суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності. Зовнішньоекономічні договори (контракти) і право, застосовуване до них законодавством України. Умови та облік (реєстрація) зовнішньоекономічних договорів.

Тема 12. Товарообмінні операції.

Імпорт (експорт) товарів посередниками. Ліцензування та сертифікація експортно-імпорتنих операцій. Товарообмінні (бартерні) операції. Міжнародні договори України про торговельно-економічне та інші види співробітництва. Конвенція ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів.

Тема 13. Шлюбно-сімейні відносини у міжнародному приватному праві.

Поняття «шлюбу» у різних правових системах. Матеріальні умови укладення шлюбу, що існують у правових системах сучасності. Формальні умови укладення шлюбу, що існують у правових системах сучасності. Особисті відносини між подружжям за національним правом. Майнові права та обов'язки подружжя за національним правом. Розірвання шлюбу за національним правом. Колізійні питання оформлення шлюбу в міжнародному приватному праві.

Тема 14. Правовідносини між батьками та дітьми.

Колізійне законодавство України стосовно регулювання шлюбно-сімейних відносин. Реалізація аліментних зобов'язань та міжнародні угоди за участю України. Міжнародні договори та законодавство України про усиновлення.

Тема 15. Міжнародні договори з питань сімейного права.

Міжнародні договори та законодавство України про усиновлення. Міжнародні угоди з питань сімейного права.

Тема 16. Правове регулювання трудових відносин.

Трудові відносини з «іноземним елементом» та джерела їх регулювання. Колізійні прив'язки, застосовувані до регламентації трудових відносин з «іноземним елементом». Міжнародні договори України з питань трудової діяльності та соціального захисту працівників. Праця громадян України за кордоном. Праця іноземців в Україні. Зміст Угоди про співробітництво в галузі трудової міграції та

соціального захисту трудящих-мігрантів. Відшкодування шкоди працівникові за міжнародними договорами України.

Тема 17. Правове регулювання міжнародних перевезень.

Загальна характеристика міжнародних перевезень. Значення здійснення міжнародних перевезень для України. Правове регулювання організації міжнародних перевезень в Україні та інших державах. Акти, що регулюють транспортування трубопроводами. Основні положення Закону України «Про транзит вантажів» від 20 жовтня 1999р. Ліцензування діяльності по здійсненню міжнародних перевезень. Міжнародні залізничні перевезення. Зміст Угоди про міжнародне вантажне сполучення та Угоди про міжнародне пасажирське сполучення. Міжнародні договори прийняті в межах СНД з питань залізничних перевезень. Міжнародні автомобільні перевезення.

Тема 18. Деліктні зобов'язання у міжнародному приватному праві.

Зміст деліктного зобов'язання. Умови настання деліктного зобов'язання в національних правових системах. Вплив усуспільнення виробництва та науково-технічного прогресу на деліктні зобов'язання. Колізійні питання деліктних зобов'язань з «іноземним елементом» у національному праві. Регулювання деліктних зобов'язань з «іноземним елементом» у внутрішньому законодавстві України. Норми про зобов'язання з делікту в міжнародних договорах України

Тема 19. Міжнародний цивільний процес.

Доктрина про міжнародний цивільний процес. Органи, що займаються захистом суб'єктивних цивільних справ, та принцип *lex Logi*. Національні акти України про засади процесуального статусу іноземців.

Національні акти іноземних держав про засади процесуального статусу іноземців та іноземних підприємств і організацій. Цивільні процесуальні норми у міжнародних договорах за участю України. Уніфікація норм міжнародного цивільного процесу в

актах міжнародних організацій. Уніфікація норм міжнародного цивільного процесу в актах об'єднань держав

Тема 20. Міжнародна підсудність.

Поняття, види та способи визначення міжнародної підсудності. Визначення міжнародної підсудності спорів у нормативних актах України. Норми про підсудність спорів з «іноземним елементом» у міжнародних договорах, процесуальні норми у міжнародних договорах за участю України. Уніфікація норм міжнародного цивільного процесу в актах міжнародних організацій. Уніфікація норм міжнародного цивільного процесу в актах об'єднань держав. Поняття, види та способи визначення міжнародної підсудності. Визначення міжнародної підсудності спорів у нормативних актах України. Норми про підсудність спорів з «іноземним елементом» у міжнародних договорах.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	ус ь о г о	у тому числі					у сь о г о	у тому числі				
		л	п	с	с.р			л	п	с	с.р	
1	2	3	4	5	6		7	8	9	10	11	
Модуль 1.												
Змістовий модуль 1: Поняття міжнародного приватного права, його джерела та методи правового регулювання												
Тема 1. Предмет та система міжнародного приватного права.	8	2	2	0	4		9	2	2		5	
Тема 2. Джерела міжнародного приватного права	6	2	0	0	4		7	2			5	
Тема 3. Порівняльний метод у міжнародному приватному праві	4	0	0	0	4		5				5	
Тема 4. Колізійний метод у міжнародному приватному праві	4	0	0	0	4		5				5	
Тема 5. Основні питання, пов'язані з дією, тлумаченням та	4	0	0	0	4		5				5	

кваліфікацією норм права.												
Тема 6. Правовий статус фізичних осіб у міжнародному приватному праві.	8	2	2	0	4		5				5	
Тема 7. Особливості правового статусу біпатридів	6	2	0	0	4		5	0			5	
Тема 8 . Юридичні особи у міжнародному приватному праві.	8	2	2	0	4		5	0			5	
Тема 9. Держава як суб'єкт міжнародного права.	6	2	0	0	4		5				5	
Тема 10. Право власності у міжнародному приватному праві.	8	2	2		4		5				5	
Разом за змістовим модулем 1.	62	14	8	0	40		56	4	2		50	
Змістовий модуль 2. Основні тенденції сімейного права, правове регулювання трудових відносин, міжнародний цивільний процес.												
Тема 11. Зовнішньоекономічні договори.	8	2	2	0	4		17	2	0		15	
Тема 12. Товарообмінні	6	2	0	0	4				0		0	

операції.												
Тема 13. Шлюбно-сімейні відносини у міжнародному приватному праві	6	2	0	0	4		15				15	
Тема 14. Правовідносини між батьками та дітьми.	4	0	0	0	4						0	
Тема 15. Міжнародні договори з питань сімейного права.	4	0	0	0	4		16		0		16	
Тема 16. Правове регулювання трудових відносин	8	2	2	0	4				0		0	
Тема 17. Правове регулювання міжнародних перевезень.	6	2	0	0	4				0		0	
Тема 18. Деліктні зобов'язання у міжнародному приватному праві.	4	0	0	0	4		16				16	
Тема 19. Міжнародний цивільний процес.	6	0	0	0	6						0	
Тема 20. Міжнародна підсудність.	6	0	0	0	6						0	
Разом за змістовим модулем 2.	58	10	4	0	44		64	2	0		62	
Усього годин	120	24	12	0	84		120	6	2		112	

Рекомендована література

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – №30. – Ст. 141.
2. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.03р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. - №№ 18-22. – Ст. 144.
3. Сімейний кодекс України: Закон України від 10.01.2002р. // Відомості Верховної Ради України. - 2002. - №21-22. - Ст. 135.
4. Цивільний кодекс України. Прийнятий 16 січня 2004р. // Відомості Верховної Ради України. - 2003. - №40-44. - С. 356.

Базова:

1. Богуславський М.М. Международное частное право / М.М. Богуславський . - М.: 1996. - 446 с.
2. Гайворонський В. М. Міжнародне приватне право: Навч. посібник / За ред. В. М. Гайворонського, В. П. Жушмана - К.: Юрінком Інтер, 2007. — 368 с.
3. Дзера О. В. Розвиток права власності громадян в Україні / О.В. Дзера.- Київ: Вентурі,1996.
4. Дахно І. І. Міжнародне приватне право / І. І. Дахно. - Київ, 2004.
5. Діковська І. А. Принципи правового регулювання міжнародних приватних договірних зобов'язань / І. А. Діковська. — К. : Юрінком Інтер, 2014. — 464 с.
6. Довгерт А. С. Міжнародне приватне право / А.С. Довгерт .-К. Україна, 2012. - 458с.
7. Коссак В. Іноземні інвестиції в Україні (цивільно-правовий аспект) / В. Коссак В.- Львів: Центр Європи, 1996.
8. Кисіль В. І. Міжнародне приватне право: питання кодифікації / В. І. Кисіль.- Київ, 2008. – 426 с.

9. Кузьменко С. Г. Міжнародне приватне право. Навчальний посібник. - С. Г. Кузьменко. - Київ, 2010.- 316 с.
- 10.Фединяк Г.С. Міжнародне приватне право: Підручник. - 4-те вид., перероб і допов. / Фединяк Г.С., Фединяк Л.С. - К.: Атіка, 2009. - 500с.
- 11.Фединяк Г.С. Міжнародне приватне право. Підручник / Г.С. Фединяк, Л.С. Фединяк.-Л К:Атіка, 2012 – 565 с.
- 12.Фединяк Г.С. Міжнародне приватне право(у запитаннях і відповідях): Навч.посіб/ Г. С. Фединяк. - Атіка, 2000. -336с.
- 13.Лунц Л. А. Курс международного частного права: В 3-х т/ Л. А. Лунц - М.: Спарк, 2005.- 1007 с.

Додаткова:

14. Авчинкіт Д. В Международные перевозки: правовые аспекты перемещения грузов и пассажиров/ Д. В Авчинкіт.- Минск: Амалфея, 1999 - 304 с.
15. Агарков М. М. Применение советским судом иностранного права // Проблемы социалистического права / М. М. Агарков.-- 1938.- № 3.
16. Аякшеев С. С. Теория права / С. С. Аякшеев.- М.: БЕК, 1995.- 320 с.
17. Алексеев С. С. Частное право: Научно-публицистический очерк / С. С. Алексеев.- М.: Статут, 1999,- 160 с.
18. Ануфриева Л. П. Международное частное право: В 3-х т. Том 1. Общая часть: Учебник/ Л. П. Ануфриева.- М.: БЕК, 2000.-288 с.
19. АнуфриеваЛ. П. Международное частное право: В 3-х т. Том 2. Особенная часть. Учебник/ Л. П. Ануфриева.- М.: БЕК, 2000.- 656 с.
20. Ашера Д. Международный арбитражный суд МТП // Хозяйство и право,- М., 1996.-Х” 10,-С. 162-166.
21. Бабаев М. Х. Международный договор и источники международного частного права /7 Вестник Киевского ун-та. Международные отношения и международное право. Вып. ІЗ.- К.. 1981,-С. 115-1 18.
22. Богжлавский М. М. Международное частное право: Учебник - 3-е изд., перераб. и доп, - М,: Юристь, 1999.-408 с.
23. Брун М. И. Публичный порядок в международном частном праве, СПб., 1916.

Інформаційні ресурси
Інтернет-ресурси з правової тематики

Адреса веб-сайту	Назва веб-ресурсу
1	2
www.president.gov.ua	Президент України
www.rada.gov.ua	Верховна Рада України
www.kmu.gov.ua	Кабінет Міністрів України
www.ccu.gov.ua	Конституційний Суд України
www.scourt.gov.ua	Верховний Суд України
www.sc.gov.ua/	Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ
www.arbitr.gov.ua	Вищий Господарський Суд України
www.rainbow.gov.ua	Рада національної безпеки та оборони України
www.minjust.gov.ua	Міністерство юстиції України
www.vru.gov.ua	Вища рада юстиції України
www.gp.gov.ua	Генеральна прокуратура України
www.pravo.biz.ua	Електронна бібліотека з правознавства
www.pravo.org.ua	Центр політико-правових реформ
www.khpg.org	Харківська правозахисна група
www.helsinki.org.ua	Українська Гельсінська спілка з прав людини

1. Міжнародне приватне право . Курс лекцій / К.: Атіка, 2009.- 215 с.
<http://www.info-library.com.ua/books-book-150.html>
2. Міжнародне приватне право. навч. посіб. / За ред. С. Г. Кузьменка. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 316 с.
http://www.culonline.com.ua/Books/Mignar_privat_pravo-Kuzmenko.pdf

